

**Ayşe Özdoğan Özelinde
Türkiye’de Hasta Mahpuslar Meselesi,
Adli Tıp Kurumu ve İnfaz Erteleme
Uygulaması
-Tespit ve Öneriler-**

MAZLÜMDER

2021

Ayşe Özdoğan Özelinde Türkiye’de Hasta Mahpuslar Meselesi, Adli Tıp Kurumu ve İnfaz Erteleme Uygulaması

Av. Kaya Kartal, MAZLUMDER Genel Başkanı, 10.10.2021

Giriş

Kanser hastası Ayşe Özdoğan’ın kesinleşen hapis cezasının infazı için cezaevine alınması sonrasında tekrar gündeme gelen Adli Tıp Kurumu¹ ve infazın ertelenmesi müessesesi salt somut bir olay üzerine değil, kurumun ve infaz erteleme kendisi üzerine söz söylemeyi zorunlu kılıyor.

Bu düşünceden hareketle hazırladığımız bu çalışma ile Ayşe Özdoğan hakkında yürütülen süreç analiz edilerek, bu sürecin en önemli aktörü olan ATK’nın yapısı, yapısal sorunları ve yasal zemini ile infaz erteleme uygulaması hakkında değerlendirme yapıldıktan sonra 2010 yılında Devlet Denetleme Kurulu² tarafından hazırlanan raporda da öne çıkarılan hususlar üzerinde durulacaktır.

-I-

Örgüt üyeliği suçlamasıyla yargılandığı davada 9 yıl 4 ay 15 gün hapis cezasına mahkûm edilen kanser hastası Ayşe Özdoğan hakkında infazın ertelenmesi yönünde yürütülen süreç olumsuz sonuçlanmıştır. Ağır hasta mahpus Ayşe Özdoğan, cezanın infazı için cezaevine konulmuştur. Eşi de cezaevinde olan Özdoğan anne olup 8 yaşında bir çocuğu bulunmaktadır.

Ayşe Özdoğan hakkında, Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından, hastalığının düzenli takip ve tedavi gerektirdiği, hayati tehlikesi bulunduğu, hayatını yalnız idame ettiremeyeceği, hükmün infazının tedavi boyunca ertelenmesinin uygun görüldüğü yönünde, heyet raporu tanzim edilmiştir. Özdoğan’ın bu rapora rağmen neden hapsedildiği sorusu/sorunu İnfaz Erteleme müessesesini, Adli Tıp Kurumu’nu (ATK), kurumun yapısını, özerklik problemini, ATK raporlarındaki katı tutumu tartışmayı gerekli kılmaktadır.

ATK tarafından Özdoğan hakkında yürütülen sürece ilişkin olarak Antalya Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yayımlanan 17.09.2021 tarihli basın açıklamasında özetle, Özdoğan hakkında yargılama sürecinde 12.12.2019 tarihinde tutuklama kararı

¹ Çalışma içerisinde ATK kısaltması kullanılacaktır.

² Çalışma içerisinde DDK kısaltması kullanılacaktır.

çıkacağı ancak 14 günlük tutukluluktan sonra 26.12.2019 tarihinde hastalığı sebebiyle aynı mahkeme tarafından tahliye edilerek yargılamaya tutuksuz devam edildiği, yargılama sonucunda ceza aldığı ve cezasının 16.06.2021 tarihinde onanarak kesinleştiği, sağlık durumu sebebiyle yakalama işlemleri yerine İnfaz Kanununun 16. Maddesi çerçevesinde infaz erteleme sürecinin yürütüldüğü, Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesinden infazın ertelenmesinin uygun olduğuna ilişkin düzenlenen raporun yine kanun gereği onay için Adli Tıp Kurumuna gönderildiği, ATK'nın hükümlünün bizzat hazır edilmesini istediği ancak hükümlünün sağlık durumunun elvermediğinden ATK'ya gidemeyeceğini beyan etmesi üzerine ATK'nın yerel hastane tarafından yapılmak üzere ek tetkikler istediğini ve bu şekilde temin edilecek raporların gönderilmesi ile -kişi bizzat hazır olmadan- bir karar vereceğini bildirdiğini, sürecin devam ettiğini ve hükümlünün bu süreçte ceza infaz kurumu dışında tedavisine devam ettiği ifade edilmiştir.³

Antalya Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Adli Tıp Kurumu raporu sonrasında yayımladığı 04.10.2021 tarihli basın açıklamasında ise, Hükümlü Ayşe Özdoğan'ın hastalığı nedeniyle infaz erteleme talebine ilişkin olarak, tedavi ve rapor süreci titizlikle takip edilerek Ayşe Özdoğan'ın Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi İç Hastalıkları Anabilim Dalının Tıbbi Onkoloji Bilim Dalı'nın hastalığın ilerlemediği ve patolojik bir bulgu saptanmadığı yönündeki tetkik sonuçları ve diğer raporlar Adli Tıp Kurumu'na iletiliği, 1 Ekim 2021 tarihinde ATK 3. Adli Tıp İhtisas Kurulu'nun oy birliğiyle vardığı mütalaada Ayşe Özdoğan'ın tetkiklerinde nüks veya metastaz bulgusuna rastlanmadığı, tedavisiz bir şekilde düzenli aralıklarla takip edildiği, aktif tedavi almadığı tespit edilerek; hayatını cezaevi şartlarında yalnız idame ettirebileceği ve düzenli poliklinik kontrolü sağlanarak cezasının infazına cezaevinde devam edilebileceği sonucuna varıldığı, bu itibarla Özdoğan hakkında kesinleşen cezasının infazı sürecine başlanmasının yasal bir zorunluluk olduğu ve Adli Tıp raporu doğrultusunda adı geçen infaz işlemlerine başlanıldığı ifade edilmiştir.⁴

-II-

Konuyu İnfaz Kanununun 16. Maddesi ve Adli Tıp Kurumunun teknik tıbbi veri ve tespitler içeren raporu doğrultusunda ele aldığımızda, binlerce infaz erteleme dosyasında karşımıza çıkan çeşitli sorularla karşılaşırız. Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından verilen ve ATK raporu gibi teknik tıbbi veri içeren olumlu rapora hatta Antalya Cumhuriyet Başsavcılığının açıklamalarında ortaya çıkan savunma refleksinde kendisini gösteren "raporu olumlayıcı" hukuki kanaate rağmen ne olmaktadır da Adli Tıp Kurumu olumsuz bir rapor verebilmektedir? İnsan Hakları alanında mücadele yürüten hukukçular olarak teknik veriler ve tespitler içeren bu

³ <https://antalya.adalet.gov.tr/17092021-tarihli-basin-aciklamasi> Çevrimiçi:10.10.2021

⁴ <https://antalya.adalet.gov.tr/04102021-tarihli-basin-aciklamasi> Çevrimiçi: 10.10.2021

raporlardan hangisine itibar edeceğiz? Adli Tıp Kurumu'nu kanunen yetkili kılınmış ve son sözü söyleyecek kurum olarak kabul edecek olsak bile mevcut yapısı ile bu kurum ve raporları meşru sayılabilir mi?...

Görülebileceği üzere mesele tek başına hasta mahpus Ayşe Özdoğan'dan ve Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesinin raporuna rağmen ATK tarafından verilen cezaevinde kalabileceğine ilişkin olumsuz rapordan ibaret değildir. Türkiye'de binlerce ağır hasta mahpus yönünden ATK'nın insan hakları gönüllüleri, hukukçular, tıpçılar ve toplum kesimleri tarafından tatmin edici ve güvenilir bulunmayan raporları ile sorunun daha köklü ve büyük olduğunu ifade etmek gerekir. Bu çerçevede ATK'nın yapısını ve kanuni dayanağını incelemekte fayda görüyoruz.

-III-

Adli Tıp Kurumu'nun Yapısı, Kanuni Dayanağı ve İtirazlarımız:

Hukuki dayanağını 1982 tarihli 2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanunundan alan Adli Tıp Kurumu ile ilgili olarak süreç içerisinde çeşitli köklü değişiklikler yapılmıştır. 09.07.2018 tarih ve 703 sayılı KHK'nın 61. Maddesi ile kanunun ismi "Adli Tıp Kurumu ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun" olarak değiştirilmiş, yine kanunun birçok maddesi değiştirilmiş ya da yürürlükten kaldırılmıştır.⁵ Kurumun yapı, görev ve yetkilerini düzenleyen maddeleri yürürlükten kaldıran bu değişiklikleri kanun tekniği açısından yanlış bulduğumuzu ifade etmek isteriz.

703 sayılı KHK ile yapılan değişikliklerden sonra oluşan boşluğu gidermek adına 15.07.2018 tarih ve 4 sayılı "Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi"⁶ ile (1-29. maddeler) ATK yeniden düzenlenmiş, ancak kuruma gerek üniversiteler gerek hukukçu ve tıpçılar gerekse insan hakları alanında çalışma yürüten kurumlar tarafından bugüne kadar yöneltilen eleştiriler ve bu çalışmada değineceğimiz Devlet Denetleme Kurulu raporu dikkate alınmadığı için esaslı bir değişim yaşanmamıştır.

Kurumun mevcut hukuki dayanağını oluşturan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde değiştirilen kanundaki hükümler korunarak ATK'nın Adalet işlerinde bilirkişilik görevi yapmak üzere Adalet Bakanlığına bağlı olarak kurulduğu, giderlerinin Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanacağı ifade edilmiştir. Kurum başkan, başkan yardımcıları, ihtisas kurulları başkan ve üyelerinin atanması hususu ise 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi⁷ ile düzenlenmiştir. Kararnameyle ATK Başkanının doğrudan Cumhurbaşkanı kararıyla atanacağı, başkan yardımcılığı ile

⁵ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2659&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

⁶ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4&MevzuatTur=19&MevzuatTertip=5>

⁷ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=3&MevzuatTur=19&MevzuatTertip=5>

ihhtisas kurulları başkan ve üyelerinin ise Cumhurbaşkanını onayı ile atanacağı kararlaştırılmıştır.

-IV-

Gerek değışen kanun gerekse KHK ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi sonrasında, ATK'nun doğrudan Adalet Bakanlığı bünyesinde tesis edilmiş bir kurum olmasının kuruma yönelttiğimiz en temel ve önemli eleştirilerden birisi olduğunu ifade etmek gerekiyor. Bu bağıllık/bağımlılık hali, yargıya bilirkişilik hizmeti sunan hatta kanunla bu vasfı resmi bilirkişilik olarak tanımlanmış kurum tarafından ihdas edilen raporları daha işin başında şaibeli hale getirmektedir. Yürütmeden bağımsız olması gereken yargılama, infaz, infaz erteleme süreçleriyle doğrudan ilişkili olması, tarafsız bir şekilde yargı ve infaz süreçlerine ilişkin olarak mahkeme ve savcılık kararlarına şekil vermesi ATK'nun hayati önemini gözler önüne sermektedir.

Öyle ki ATK raporuna göre herhangi bir dava ret ya da kabul edilebilmekte; herhangi bir sanık hakkında ceza ya da beraat kararı verilebilmekte; herhangi bir mahkûm hakkında infaz erteleme ya da devam kararı verilebilmektedir. Hatta infaz erteleme kararları ve Cumhurbaşkanını tarafından -Anayasa'nın 104. maddesi kapsamında- sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebiyle kişilerin cezalarının hafifletilmesi veya kaldırılması için ATK raporu zorunlu unsurdur.

Bu kadar önemli ve hayati görevleri yüklenmiş bir kurumun idari ve mali olarak özerk olması, iç işleyişinin ve dışı karşı verdiği görüntünün bağımsız ve tarafsız olması temel, hukuki ve akli bir zorunluluktur. Bu husus Adil Yargılanma Hakkının da gereğidir. Oysa ATK Adalet Bakanlığı bünyesinde ihdas edilmiş idari ve mali özerkliği bulunmayan bir kurumdur. Kurumun tamamen yürütme etkisiyle hareket eden mevcut örgütsel yapısı, bürokratik konumu ve atama usulleri ile güvenilir olmadığı izahtan varestedir. Verilen raporların içeriği tıbbi olarak doğru olsa dahi söz konusu yapısal bozukluk bütün raporları şaibeli hale getirmektedir.

ATK'ya yöneltilecek önemli eleştirilerden birisi de Ayşe Özdoğan hakkındaki süreçte de görüldüğü üzere kurumun bir tür hiyerarşik üst pozisyonuna yerleştirilmiş olmasıdır. ATK bünyesindeki hekimlerin heyet olarak verdiği raporları tam teşekküllü herhangi bir Devlet Hastanesi ya da Eğitim ve Araştırma Hastanesi bünyesindeki hekimlerin heyet olarak verdikleri raporlardan daha üstün kılan maddi ve bilimsel gerçeklerin ortaya konulması gerekmektedir. Ancak böyle bir çaba olmadığı gibi ATK kendi içerisinde bile çelişkili ya da isabetsiz raporlara imza atabilmekte, hayati

tehlikesi yoktur dediği mahpuslar raporlar cezaevine ya da ilgili savcılığa ulaşmadan hastalıkları sebebiyle vefat edebilmektedir.⁸

-V-

İnfaz Erteleme Uygulaması

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un⁹ 16. Maddesi "Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi" başlığını taşımakta olup Ayşe Özdoğan ve benzer durumda infaz erteleme ihtiyacı hasıl olan hükümlüler yönünden bu madde çerçevesinde işlem yapılmaktadır. Bu madde kapsamında infazı ertelenecek kişilerin suçu ya da aldıkları cezanın infazın ertelenmesi konusunda bir önemi olmayıp aslolan teknik ve tıbbi bir inceleme neticesinde infazın ertelenmesinin gerekip gerekmediği hususunun tespit edilmesidir.

Bahse konu kanununun 16/6. maddesinde, *"Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkrada belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir."* denilerek ağır hasta mahpuslar yönünden -toplum güvenliği istisnasına itirazımız baki olmakla beraber- yapılması gerekene işaret edilmiştir. Kanununun 16/3 maddesinde ise geri bırakma kararının, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verileceği ifade edilmiştir.

Hasta mahpus Ayşe Özdoğan hakkında da kanunda öngörülen süreç işletilmişse de Adli Tıp Kurumu üniversite hastanesince düzenlenen raporu onaylamayarak infazın ertelenmesini uygun bulmamıştır. Normal şartlarda güvenilir ve özerk bir kurum olsa standart bir prosedür denilip geçilebilecek süreç ATK'nın mevcut bağımlı yapısı sebebiyle şüphe ve güvensizlikle karşılanmakta haklı olarak ciddi itirazlara muhatap olmaktadır.

Uygulamada hakkında olumsuz rapor verilen mahkûmların kısa süre sonra hastalık sebebiyle cezaevinde vefat etmesi ya da hastalık çok fazla ilerledikten sonra verilen olumlu raporların üzerinden fazla zaman geçmeden infazı ertelenen mahpusun evinde ya da hastanede vefat etmesi sebebiyle isabetsizliği bir insanın canını vermesi

⁸ Bu kapsamda Anayasa Mahkemesi'nin ihlal kararı verdiği 2013/2754 ve 2014/5098 başvuru numaralı dosyaları örnek olarak verilebilir.

⁹ <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5275&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>

ile tescil edilen raporlar kurum mevcut yapı ve bakış açısıyla devam ettikçe korkarız ki varlığını devam ettirecektir.

-VI-

Devlet Denetleme Kurulu Raporundaki (2010/12)¹⁰ Eleştiriler Bağlamında ATK

Adli Tıp Kurumunun yapısı ve icraatları konusundaki eleştiriler yeni değildir. Bu eleştirilerin yoğunlaşması üzerine dönemin Cumhurbaşkanının talimatıyla Devlet Denetleme Kurulu tarafından 01.07.2010 tarihinde kapsamlı bir rapor hazırlanmış ve bu raporun özeti yayımlanmıştır. Halihazırda Cumhurbaşkanlığı güncel web sitesinde bulunmadığımız ancak “web.archive.org” sitesi üzerinden yaptığımız araştırma neticesinde aşağıdaki dipnotta yer verdiğimiz linkten indirebildiğimiz raporda önemli birtakım tespitler yanında kurumun yeniden yapılandırılmasına ilişkin öneriler de bulunmaktadır. Raporda aşağıda bir kısmına yer vereceğimiz ve bizim eleştiri, tespit ve tekliflerimizle uyuşan çok sayıda tespit ve teklife yer verilmiştir.

DDK kurumun teşkilat yapısıyla ilgili olarak, ATK'nın “bağlı kuruluş” olan hukuki statüsünün yürütmekte olduğu “bilirkişilik” hizmeti dolayısıyla sahip olunması gereken “idari ve mali özerklik” niteliğini karşılamadığını ifade ederek sorunun kaynağına işaret etmiştir. Yine ATK bünyesindeki Genel Kurul ve ihtisas kurullarının, çok çeşitli alanlarda uzmanlığı bulunan çok sayıda üyeden müteşekkil olduğu, bu kurulların oylama usulü ile karar vermekte olmasının üyelerin uzman olmadıkları konularda alınacak kararlara da katılabilmeleri sonucunu doğurmakta olduğu, bu durumun “bilirkişilik” faaliyetinin özüne aykırılık teşkil ettiği; ATK Başkanı, başkan yardımcıları ya da ihtisas kurullarının başkan ve üyeleri gibi önemli görevler ifa eden personelin görevden alınma koşullarının belirlenmemiş olduğu; Temelde, Devlet Memurları Kanunu'na göre istihdam edilmekte olan Kurum personelinin tabi olduğu ikincil mevzuat bakımından ciddi eksikliklerin söz konusu olduğu yönünde eleştirilere yer vermiştir.

DDK bilirkişilik sisteminin yapı ve işleyişi ile ilgili olarak, Bilirkişilik görevini üstlenecek kişilerin yetkinlik düzeylerinin ölçülmesi ve değerlendirilmesini sağlayacak mekanizmaların yokluğu; Bilirkişiler tarafından sunulan hizmetin ve buna bağlı olarak tanzim edilen raporların sıhhatinin test edilmesine ve bu bakımdan kalitenin yükseltilmesine katkı sağlayacak araçların eksikliği, var olan araçların da etkili bir biçimde kullanılamamakta olması; Adli Tıp Kurumu, üniversiteler, sağlık kuruluşları gibi, “resmî bilirkişilik” sıfatını haiz olan ve bilirkişilik müessesesi

¹⁰ <https://web.archive.org/web/20111027112000/https://www.tccb.gov.tr/ddk/ddk46.pdf> Çevrimiçi:10.10.2021

bakımından benzer alanlarda faaliyet gösteren birimlerin sistem içerisindeki yerlerinin netleştirilmemiş olması ve bunlar arasındaki işbölümü ve koordinasyonun sağlanamaması gibi sorunlara değinmiştir.

-VII-

DDK bahse konu denetleme ve kurum bünyesinde yürütülen çalışmalar ve konunun taraflarından alınan görüşler çerçevesinde kurumun yapısı, işleyiş biçimi ve fonksiyonları bakımından tümüyle yeniden yapılandırılmak kaydıyla Adli Tıp Kurumu'nun sistem içerisindeki varlığının korunmasının mevcut durum itibarıyla en uygun çözüm olduğu değerlendirilmesinde bulunmuş ve bir model önerisinde bulunmuştur.

Bahse konu model önerisinde DDK, Bilirkişilik hizmetinin mahiyeti itibarıyla zorunluluk arz eden idari ve mali özerkliğin sağlanabilmesi için ATK'nun "bağlı kuruluş" olan hukuki statüsünün "ilgili kuruluş" haline getirilmesi ve kendisine ait bir bütçeye kavuşturulması; Merkez ve taşra teşkilatlarına dâhil bütün birimlerin kadro ihtiyaçlarının objektif kstaslara göre belirlenmesi ve her birime ihtiyaca göre kadro tahsis edilmesi amacıyla kapsamlı bir "norm kadro" çalışması başlatılmasının gerekliliği ifade edilmiştir.

DDK mevcut yapının temel unsurları arasında yer alan ve bu çalışmaya konu ettiğimiz Ayşe Özdoğan hakkında da rapor hazırlayan ATK 3. Adli Tıp İhtisas Kurulu'nun¹¹ da içerisinde yer aldığı, "ihtisas kurulları" nın lağvedilmesi ve bunların yerine, sadece ilgili branşta uzman olan kişiler ile adli tıp uzmanlarının katılacağı, daha az sayıda ve değişken üyelerden oluşan, çok sayıda heyetin teşekkül ettirilmesi gerekliliğine işaret etmiştir. Bunun yanında bilirkişilik hizmetinin üretilmesi noktasında üniversiteler ve sağlık kuruluşları gibi kurumlardan daha etkili bir biçimde yararlanılabilmesi ve Adli Tıp Kurumu'nun karşı karşıya bulunduğu iş yükünün hafifletilebilmesi için adli mercilerce bilirkişi görüşü talep edilecek vakaların öncelikle kendilerine en yakın ve Adli Tıp Kurumu tarafından akredite edilmiş üniversite ya da sağlık kuruluşu gibi yerel birimlere gönderilmesinin zorunlu kılınması, Adli Tıp Kurumu'nun ise "üst bilirkişilik organı" hüviyetine kavuşturulmasının uygun olacağı ifade edilmiştir.

Sonuç

¹¹ Adli Tıp Üçüncü İhtisas Kurulu; maluliyetler, meslekte kazanma gücü kaybı, beden çalışma gücü kaybı, meslek hastalıkları, hapis cezalarının infazının ertelenmesi, sürekli hastalık, engellilik ve kocama sebepleri ile belirli kişilerin cezalarının hafifletilmesi veya kaldırılmasına ilişkin işlemler hakkında bilimsel ve teknik görüşlerini bildirir.

Hasta mahpus Ayşe Özdoğan'ın basın ve sosyal medya ortamlarında da yoğun olarak gündeme gelen mağduriyeti ile ilgili olarak kamuoyuna yansıyan infaz erteleme talebi ve Antalya Cumhuriyet Başsavcılığınca bu kapsamda yürütülen süreç, Adli Tıp Kurumu'nun infaz erteleme hususunda yetkili 3. Adli Tıp İhtisas Kurulu tarafından verilen olumsuz raporla akamete uğramıştır.

ATK tarafından verilen olumsuz rapor kamuoyunda çokça tartışılmış ancak sonuç değişmemiştir. Hasta mahpus Ayşe Özdoğan, -Adalet Bakanlığı yıllardır cezaevi istatistiklerini yayımlanmadığı için tam sayı verememekle beraber- binlerce olduğunu ifade edebileceğimiz ağır hasta mahpustan birisi olarak, cezaevinde oldukça elverişsiz şartlar altında tutulmaya başlanmıştır.

ATK, yıllardır benzer tartışmalı kararlarıyla gündem olmuş, hasta mahpusların cezaevi içerisinde farklı cezalara muhatap olmalarına, yaşam hakları ihlal edilerek mevcut hastalıklarının daha da ilerlemesine ve geri dönülmez aşamaya gelmesine, insan haysiyetiyle bağdaşmayan uygulamalara, kurumsal hantallık sebebiyle yargı işleyişinin aksamasına ve zaten uzun olan yargılama süreçlerinin daha da uzamasına sebebiyet vermiştir.

İsabetsiz olduğu cezaevlerinde yaşanan ölümlerle ortaya çıkan raporlarla istikrarlı şekilde gündeme gelen ATK, mevcut bağımlı kurumsal yapısından başlayarak değişmeli ya mali ve idari özerkliğe sahip bağımsız ve tarafsız bir kurum haline getirilmeli ya da görevini tam teşekküllü üniversite ve devlet hastanelerine bırakmak suretiyle lağvedilmelidir.